

S- Oksikodoni (12190)

Oksikodoni on opioideihin lukeutuva lääkeaine ja sitä käytetään yleensä lyhytkestoisesti keskivaikean ja kovan kivun hoidossa. Se on puolisyntheettinen morfiinijohdos, joka on vaikutukseltaan morfiinin veroinen. Oksikodoni kohottaa morfiinin tavoin kipukynnystä ja aiheuttaa lievän sedatiivisen vaikutuksen, minkä johdosta potilas ei kiinnitä kipuun yhtä paljon huomiota kuin ennen. Johtuen oksikodonin euforisoivasta luonteesta, kipu muuttuu lääkityksen myötä luonteeltaan vähemmän epämiellyttäväksi. Lisäksi oksikodonilla on anksiolyyttistä ja antitussiivista vaikutusta.

Oksikodonin biologinen hyötyosuus vaihtelee yleensä välillä 65 - 85 %. Eliminaation puoliintumisaika on noin 3 -5 tuntia. Tasapainotila saavutetaan suun kautta tapahtuvan annostelun yhteydessä noin 24 tunnissa. Metabolia tapahtuu maksassa ja erityis virtsaan. Lääkkeen pitkäaikainen käyttö voi laskea miehillä seerumin testosteronin pitoisuutta ja aiheuttaa myös prostatahypertrofiaa.

Oksikodonituloksen yhteydessä ilmoitetaan myös sen aineenvaihduntatuotteen, noroksikodonin pitoisuus.

Indikaatiot Oksikodonihoidon seuranta tai väärinkäytön toteaminen.

Näyte 2 ml seerumia, lapset vähintään 500 µl.

Näyte otetaan aamulla ennen lääkkeen nauttimista. Näyte tulee ottaa geelittömään seerumiputkeen. Seerumi erotellaan sentrifugoinnin jälkeen puhtaaseen putkeen.

Huom! Näytteelle tulee olla oma tutkimuspyyntö ja oma näyteputki.

Säilytys ja lähetys Säilytys 2-3 vrk jääkaapissa, pidempiaikainen pakastettuna. Lähetys huoneenlämmössä.

Menetelmä LC-MS/MS

Toimitusaika 6 työpäivää

Viitearvot Terapeuttinen alue: 0.010 - 0.200 mg/l

Tulkinta Oksikodoni metaboloituu pääasiassa CYP3A4-välitteisesti, mutta myös CYP2D6-entsyymi on merkityksellinen aineen metaboliassa. Niinpä oksikodonilla on merkittäviä yhteisvaikutuksia monien muiden lääkeaineiden kanssa. Varovaisuutta tulee noudattaa erityisesti käytettäessä samanaikaisesti CYP3A4-estäjiä, kuten esimerkiksi atsoliryhmän sienilääkkeitä, eräitä HIV-lääkkeitä, fluoksetiinia, sertraliinia ja makrolidiantibiootteja. Nämä ja muut CY3A4-estäjät voimistavat merkittävästi oksikodonin vaikutusta.

Toisaalta, oksikodonin vaikutus voi heiketä käytettäessä samanaikaisesti CYP3A4-induktoreja, kuten rifampisiinia, fenytoiinia, karbamatsepiinia tai mäkikuismaa.

CYP2D6:n estäjät, kuten paroksetiini ja kinidiini saattavat nostaa oksikodonin veripitoisuuksia. Oksikodonin pitoisuus seerumissa voi olla jopa 40 % korkeampi henkilöillä, jotka ovat geneettisesti "hitaita metaboloijia" entsyymien CYP2D6 suhteen.

Oksikodonihoidossa veren lääkeainepitoisuus on naisilla keskimäärin jopa 25 % suurempia kuin miehillä suhteessa painoon. Myös ikä voi vaikuttaa hieman oksikodonipitoisuuksia nostavasti. Munuaisen vajaatoiminnassa oksikodonin pitoisuus on suurentunut. Iäkkäillä potilailla pitoisuudet ovat n.15 % korkeampia kuin nuorilla.

Tekopaikka Labor Dr. Kramer & Kollegen

Konsultointi

Kemisti, FT Rii Plihtari
Puh. 045 7734 9026
riia.plihtari@vita.fi